„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
за целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
за четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
за 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.

За Србију (у злату)
за годину 32 дин., на пола године 16 дин., на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

ЛИСТ ЦЕЛОКУПНЕ СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваког реда оваких ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 175. У Новом Саду у уторак 13. новембра 1890. ГОДИНА XXV.

ЈОШ ЈЕДНО ДРУШТВО ЗА ПОМАЂАРИВАЊЕ.

У Угарској се основало још једно друштво за помађаривање: у прошли петак била је у Будимпешти, у жупанијској згради прва главна скупштина „друштва за помађаривање с ону страну Дунава“, т. ј. за онај део Угарске, који лежи између Драве, Дунава и аустријске границе.

И ово, као и друга друштва за помађаривање, изгледа, да је приватне природе, да се не оснива, што би зар државна власт дала томе иницијативе, али — само изгледа. Државна власт, истина, хоће да је мало подаље, али за то раде жупанијске власти. Немађарским народностима не дају, да оснивају ни привредна друштва, а за оснивање друштава за помађаривање су покретачи: велики жупани, поджупани и градоначелници, дакле, личности, које стоје на управи жупанија и вароши. То има много да значи. Кад би сама државна власт узела помађаривање у своје руке, то би се чуло и преко граница Угарске, и онда би цео свет видео, како се од горе па до доле званично помађарује, а то би значило, како се у Угарској угушује и сузбија немађарски живаљ, што опет не би ни најмање лепу сенку бацало на либерализам мађарске владе и меродавних мађарских кругова. Друго је нешто жупанијска власт; она не мора баш толико вермати, шта ће о њој стран свет рећи. А да се не би мађарској влади пребацило, како употребљује жупанијске власти на помађаривање, треба још више да се заметне траг, а то је, да се жупани и поджупани не стављају као такови на чело друштава за помађаривања, него као приватне личности.

Али ствар није тако невина као што изгледа. При отварању седнице „друштва за помађаривање с ону страну Дунава“ рекао је председник привременог одбора, Коломан Сел, поздрављајући присутне и захваљујући им се, што се у тако лепом броју стекли, између осталога: „То је сјајан доказ о великом интересовању за националну ствар с ону страну Дунава. За то припада највећа хвала и признање присутним мужевима, који стоје на управи муниципија с ону страну Дунава. Зар ово није јасно, да су жупани и поджупани употребили свој положај као такви, да се оснивање истога друштва покрене, па и то, да су као такови радили, да прва главна скупштина овога друштва буде што многобројније посећена. Званично не раде ни жупанијске власти на помађаривању, али жупани и поджупани и друга господа жупанијска раде на томе силом свога положаја. Но има и тога, да и жупанијске власти директно раде. Ми се сећамо, да је у једној жупанији ударен прирез на народ за фонд дотичног друштва за помађаривање.

Изгледа, да смо близо, где ће се силом помађаривање отпочети. Бар извесним мађарским круговима изгледа, да је дошло већ за то време. Земљиште се спрема. Једне установе укидају, а друге подижу, а све за то, да би се свет по мало навикивао, како му не би изгледало ништа страшно, кад би се једном створио државни закон о насилном помађаривању. Да се за тим иде, види се опет из говора председника Села. „Присутни знају, да се овде ради о ширењу мађаризације. Није потребно, да вазда разјашњујем, од колике је важности овај смер Помађаривање је један од најважнијих државних интереса. У мађарској култури лежи будућност мађарског народа“. Да се постигне цел, треба друштва за помађаривање журно без хукебуке, али јако да раде. Овом великом акцијом треба неоспорно држава да руководи, али и овде државу треба друштво да помаже“.

То су речи Коломана Села, председника „друштва за помађаривање с ону страну Дунава“. Те су речи и сувише, а да би требало још и да их тумачимо . . .

Осим помађаривања важан ће задатак овога друштва бити, да спречава исељавање. Не каже се, како и на који начин да се исељавање спречава, само се вели, да га треба спречавати. Бекшић је у свом говору том приликом рекао, да је исељавање из Угарске страшно узело маха. Само у Хрватску и Славонију се иселило од године 1848. око 35.000 Мађара, те ако се томе не нађе лека, неће се у бакињској шуми наћи довољно просјачких штапова за оне пољопривреднике, које је филоксера упропастила. Даље је рекао: кад већ мора Мађар, натеран невољом, да оставља своју кућу и огњиште, нека не иде бар у Америку, него у Хрватску и Славонију.

Доста би било истом друштву и један од та два задатка, па да види, да га неће никад моћи решити, а о решењу обадва и да не говоримо. Извесна господа Мађари као да не знају ни сами шта хоће. Помађаривање не иде, а то има свога јаког разлога. О томе смо толико пута говорили, те није нужно опет сада о томе да разглабамо. Како стојимо са исељивањем? Може ли се оно спречити? Може. Треба отклонити узроке беде и невоље, треба радити, да се сиротиња отклони и цел је постигнута. Пронаћи узрок болести, па тај узрок отлонити — болести је нестало. Ко тако не ради, само се вара. Мучи се и труди, жртвује све, али опасност неотклања. Она кад-тад мора наступити.

Крајње је време, да извесни мађарски кругови увиде, да пут, којим иду, не ваља, да сами себе обмањују, што мисле, да тако раде у корист заједничке нам домовине — Угарске.

Политички преглед.

Руски бугарофилски лист о спору између грчке патријаршије и турске владе. Петроградски лист „Свјет“ претреса у једноме од последњих бројева спор васеленске патријаршије с Портом, о коме овако говори: „До сад нема још никаквих знакова по којима би се могло закључити да ће се моћи постићи споразум између Порте и патријаршије, који би православним хришћанима на истоку донео дане мира и спокојства. Тамо води борбу право са самовољом, и турска је влада још далеко од признања својих погрешака и од повратка на пут закона и правичности. Сви предлози за споразум пропали су, јер турска влада неће да попусти патријарху у најглавнијим његовим захтевима. Кад би се ствар тицала јерархијске власти самога патријарха, он би зар и могао попустити ради мира цркве и умирења своје паства. Али није у томе, него су дошла у питање права свеколикога хришћанства . . . Мухамедански свет у основи је супротан хришћанству и хришћанском друштву. За то је Махомед II. у XVI. веку признао ферманом да је хришћанска општина сасвим самоуправна у свему, што се тиче религије и услова грађанског живота. Турске власти не смеду баратати по самоуправној хришћанској општини. Али што је било по све разумљиво за варваре у XVI. веку, није за сувремене цивилизоване Турке на измаку XIX. века . . . Два су главна питања о која су се разбили сви покушаји за споразум. Турска влада хоће да одузме од патријаршије све спорове о наследству међу хришћанима и ћутке прелази питање о бератима издатим бугарским владикама у Маћедонији. У првоме питању турска влада има користи што би трошкови парични ишли у њену касу, а у другом не може да се понизи. То јест није ни то, већ Порта није то питање ни решила сама већ по упутству са запада. Да угоди софијској влади по налогу са запада, турска је влада много погрешила, борба се распалила међу народностима; код Орида је погинуо српски свештеник. Он је жртва српског родољубља. У том убиству најжалосније је и најгадније што је бугарски владика Синесије у непосредној вези с њим. И у овакој несрећи, патријарх је са свим правилно урадио што се обратио, како се чује, автокефалним црквама у Русији, Србији, Грчкој, Црној Гори, Румунији, Александрији, Јерусалиму и Антијохији за сазив васеленског сабора.“ За нас је овај суд у толико важнији, што га изриче лист познатога бугарофила и издавача лажне етнографске карте балканских Словена.

ДОПИСИ.

Фелдварац, 9. новембра. (Из црквене општине.) Недавно имали смо октобарску седницу главне скупштине. Хоћу у главном да вас известим, шта је ту рађено. И вредно је. Има ствари које су од општег интересовања. Неће бити згорег ако их и други чује . . .

Од важнијих извештаја, које је црквени одбор поднео главној скупштини, да споменем редом:

Ту је на првом месту прослава св. Преображења. Да је црквени одбор и ове године прославу приредио — то вам је познато. У своје време ја сам вас о томе известио. Но тада сам нагласио поглавито моралну страну прославе. О материјалној добити, казао сам, да ћу доцније коју проговорити. Па како је и рачун прославе после спроведен; како је сад и кроз главну скупштину прошао, то сам данас у томе положају, да вас и о томе известити могу.

Чиста материјална добит, од овогодишње прославе износи 52 фор. 11 нов. а. вр. Кад се узму у обзир многе околности, са којих је резултат скоро морао такови бити, онда је он ипак задовољавајући. У осталом, та је сума и посве сразмерна добит! Али главна скупштина није само о томе извештена била. Извештена је она и о стању целокупног фонда преображенског. Да тај фонд постоји, биће вам познато. Заснован је пре две године. Стање тога фонда износи данас 340 ф. 80 новч. а. вр. То су нам дакле донеле три преображенске прославе. Ту је и камата урачуната. И на то шта је могла скупштина?! Примила је извештај на врло повољно знање и изразила је захвалу свима, који су ма коле допринели да тај фонд толико порасте.

И тако као што видите, наше преображенске прославе доносе нам моралне и материјалне користи. Не би ли добро било, да и друге општине, своје славе црквене одржавају; да заснивају славске фондове; да их сваке године умножавају — а злу не требале?! . . .

Други важан извештај је био о куповини земље. Известио сам вас већ, да је општина наша пролетос купила на лицитацији ланац и по земље. Она на томе није остала. Недавно је узето још пет ланаца, а то је за ову годину шест и по ланаца,

ЛИСТАК.

НЕШТО О ПИЈАНСТВУ.

Ту скоро читао сам у једним енглеским новинама, да је неки даровити североамериканац пронашао неку врло чудновату материју. Он је назвао винском есенцијом. Неколико капи те винске есенције довољно је, па да чашу чисте воде претвориш у најбоље вино. На први мах изгледа ово невероватно, но кад се добро промислиш, као зашто, да не би могло то и бити? Неће требати онда више виногради, па ни филоксере нећемо се морати бојати. Сваки ће носити своје винско буре, у прилици каквог срчета уза се у џепу од свога прслука. Да се човек напије па и наћори, не ће му требати ништа друго, но да узме бокал и да оде до бунара.

Тога ради бојим се, е ће се свет показати сасвим конзервативан, те ће се по старом начину сваки час опијати, чим само мало осети воље или наклоности. Паде ми на памет једна прича.

Господин Кивије хвалећи једном пред госпођом Рекамије напредовање у науци, заврши свој ватрени говор речима: „Ми ћемо, госпођо, дотле дотерати, да ћемо моћи сами човека, из атома, створити.“ Ево шта је славном научењаку Кивијеу на то одговорила лепа госпођа Рекамије: „Сасвим је могуће, господине; али ја вам кажем, свет ће се увек и опет враћати на стари начин живота, на старе обичаје.“

Па можда ће бити тако и са пијанством. Свет ће се и после проналаска винске есенције опијати. Вратиће се на старо. Проналазак тога Американца могао би бити добар, па и користан, па можда ће и бити. Могуће је, да ће та винска есенција заиста претварати воду у вино. Ко зна? Можда ће она сиротињи, којој није увек на расположењу добра чаша вина, бити заиста окрепљавајући напитак. Можда ће се будући векови, у истини, на изворима и бунарима опијати. Све, све је то могуће. Но што се садашњости тиче, њој бих желео још ово старо винско пијанство. Пијанство, тренут онај, у простом смислу те речи, ипак је нешто најбоље у животу.

У пићу је просјак, краљ. То нам доказује и историја султана Мурата IV. Овај султан сретне једном приликом неког напитог човека, који га сасвим слободно ослови. Султан у чуду запита своје министре, одкуд је тај човек тако слободан?

„Он је пијан,“ рекоше му великаши.

Мурат се окрене просјаку, те ће му рећи: „Знаш ли ти, да сам ја султан?“

Овај се не даде заплашити.

„А знаш ли ти“, — рече он, — „да сам ја Мустафа? Купићу ја од тебе и сам Цариград, само ако ми га усхтеш продати. Па ћеш ти онда бити Мустафа, а ја опет султан.“

Султан се на ово већ ражљутио.

„Чиме ћеш“ — рече — „ти јадниче, Цариград купити?“

Просјак се превриво насмеја.

„Чиме? А шта се то тебе тиче! Ако ме будеш и даље жутио, и тебе ћу купити, знаш! Шта си ти? Тебе је робиња родила!“

Мурат се запањио. Таква дрскост! Пијаног просјака даде довести у свој двор, да се истрезни, па сутра дан позове га на одговор. „Е мој господару“ — рече му сиромах Мустафа — „кад би ти био само један пут у оваком стању, у каквом си мене јуче нашао, ти би му сва блага, све драгоцености свога силног царства предпоставио!“ — И Мурат — тако хроника прича — хтео је да осети то стање, које му просјак тако одушевљено хваљаше. Мурат је почео пити вина, осетио је сласт, за коју му Мустафа казиваше, и то му се тако допало, да га свет после никад није видео — трезна. То је био први султан, који се опио; а који ће бити последњи, то до данас нису историчари докучили.

Дакако, пијанство учини и краљеве просјацима. Таке краљеве нико не сажаљева, а за просјаке веле људи да су мајстори, кад се опију, па уобразе, да су краљеви.

Стара пословица, да „у вину човек све заборави“, није баш увек истинита. Не у вину, него у пијанству од вина човек све заборави. У пијанству човек заборави на јад, тугу и бригу. Бујније потече крв у жилама, јаче куца срце, живци човечји су јако раздражени, а очи — очи се блажено светле. У пићу постане кукавица јунаком, плашљивац небојшом. Сиромах не мисли више о својој сиротињи, та цео је свет тада његов. У пићу гледи човек све на ружичасте наочаре, па и саме црне сенке чине ти се као јутарње руменило.

Тако је било још у давној прошлости, тако је ево још и данас. Увек се свет опијао. Још много пре него што је Ноје засадио винову лозу, било је средстава, којима је свет доспевао у стање пијанства. Колико већ хиљада година далеки исток употребљава опијум?!

Па зар се човек само вином опија? Зар нема пијанства од пива, од ракије? Па и сама цигара пружа нам неку врсту пијанства. Та све на свету што је лепо, дражесно, што нас одушевљава, што ум наш диже у више регионе, зар није све то нека врста пијанства? Љубав сама, шта је друго него пијанство? Љубав упоређују неки са пијанством од шампањера.

Тежња за силом, величином и моћи, није ништа друго него пијанство. Зар не кажемо за многе, да су се славом својом опили? Колико су се њих слављењем опили? Читајте историју света, па ћете се уверити о истиности ових речи.

Да, пијанство има своју лепу страну. Но има и гадну. Нећу ни да говорим, шта буде са оним, који само у пијанству живи.

Они, који се опијумом опијају, постану смушени, па и луцкасти; а они, који вином дођу у Delirium tremens — и то како у старој Азији, тако и у младој Јевропи, сасвим подједнако. Има пијанство и још неких гадних, одвратних страна. Изглед пијаног човека је — са врло малом изнимком — до крајности одвратан, гадан. Та знамо, то сви из искуства. Ко није видео пијаног човека?

Пре неколико година представљало се на позорници врло често једно шаљиво парче —

или за три године данашња је управа заштедила толико, да је могла купити шест и по ланаца земље, али да јој још и новаца претече. А колико јој новаца још претиче за идућу годину, то показује и предрачун. Које у готовом, које у обвезницама заједно са фондом преображенске славе исказује предрачун касарест од ове године у износу од 1303 ф. 30 н. а. вр. Како је скупштина извештај овај примила, видело се очито на члановима. Сваки је пуно задовољан био. На послетку, шта би се ту имало и рећи? Онај, који би хтео и на то примедбе да прави, или би морао бити глуп од главе до пете; или скроз гадан човек, на кога би цео Фелдварац ваљало да пљује!

После овога прочитан је извештај местног школског одбора о испитима школским. Скупштина га је узела на врло повољно знање и закључила је издати писмену захвалу учитељима на труду.

На дневном је реду био и предрачун за идућу 1891. годину. Очити знак доброг поретка у кући. Још ако се у предрачуну не види расипање, тим кућа напреднија. А тај је случај баш у нашем предрачуну. Сушти тип штедње. На послетку кога су змије јеле, тај се и гуштерова боји.

На послетку је био обављен један односно два избора. Попуњено је било једно упражњено место у школском одбору и биран је управитељ школски.

Избор управитеља пао је на бележника местног г. Ђ. Стратимировића. Је ли избор срећно испао, то ће време показати. Констатовати само једно морамо. Против саме личности немамо ништа. Верујемо радо, да се г. Стратимировић није примио управитељства ни из ината, што ће такођер време показати. Али покрај свега, измајсторисана већина је за осуду. У избору томе је скоро непромишљено поступала. Данас и то баш данас, кад нам и одојчад у колевци мал-те не хоће да помађаре; кад нам државне власти школе толико притискују, да једва српским духом данути могу, данас та већина даје управу српских вероисповедних школа у руке човеку који није сам свој; који повељено мора испуњавати, а да не сме мислити! А то је толико, колико малом детету дати нож у руке.

У осталом нећемо ништа напред да проричемо. Шта више очекујемо од г. Стратимировића, као интелигентног човека, да ће схватити дух времена и да ће се према њему знати равнати односно управе школске. А на послетку — видећемо!...

Т. К—стић.

Вести из места и са стране.

Друштво за потпомагање сиромашних Срба ђака. Пишу нам из Бечa: Статути „Друштва за потпомагање сиромашних Срба ђака у Бечу," који су још лањске школске године послати министарству на потврду потврђени су с малим изменама и враћени привременом одбору који је пре неки дан сазвао прву главну скупштину ради конституисања друштва. Скупштина је изабрала осам одборника, четир заменика и три ревизионара. Изабрани одбор конституисао се у својој првој одборској седници овако: председник родољубиви овдашњи трговац Светозар Адамовић, који је овом друштву први утемељач био, потпредседник Драгутин Вељковић, тајник Негослав Велизарић, благајник Матија Грацић. Остали одборници: Ђока Николић, Петар Ивановић, Милорад Шимић и Јов. Буковала, Заменици: Илија Бајић, Јов. Милорадовић, Ђорђе Марић и Ђока Владисављевић; ревизионари: Тоша Васојевић, Ђорђе Васиљевић и Пера Лазић. На првој скупштини уписано је у друштво 42 члана, од којих су тројица утемељачи и петорица потпомажући. Уписивање непрестано траје и број чланова с обзиром на племениту цел сваким даном све више расте. Одбор ће за најкраће време издати проглас, у ком ће позвати родољубе из свих крајева, да се уписују у ово друштво. Утемељачи плаћају један пут за свагда 50 фор. а потпомажући чланови годишње 10 фор. Ко год жели да ово друштво помогне, нека изволи свој прилог послати на благајникову адресу (Matija Gracić, Wien I. Universität.) Друштвено имање износи за сада тек нешто преко 500 фор. Скупштина, на којој ће се одредити припомоћи сиромашним ђацима за идућу годину, одржаће се у фебруару 1891. год. — Ко знаде, како многи и многи Србин ђак у туђем свету невољише и пати се; ко знаде, да је беда и невоља највише узрок, да смрт многу и многу спремну снагу отргне нашем народу, појмиће и схватиће узвишен позив „Друштва за потпомагање сиромашних ђака у Бечу." За то би требало да сваки по могућству похити у помоћ истом друштву, како би ово што боље одговорило својој племенитој цели. Не заборавимо: да све што дамо, дајемо будућности српској!

Промена крсног имена. Јављамо свима пријатељима књажева Петра и Арсенија А. Карађорђевића, да су они по одобрењу првосвештеника наше свете православне цркве у државама српским, Њихових Високопреосвештенстава господина митрополита Михаила и господина митрополита Митрофана, променили своје досадашње крсно име, св. Климента на св. Андрију Првозваног, и да већ од ове године почињу славити то своје ново крсно име.

Из суднице. Кад се оно летос бавио наш владар на великом војном вежбању у Секељхиду, брзојавно га је известио министар председник Сапари о излевању Дунава, који је Будимпешти претио поплавом. Брзојав је тај састављен био на немачком језику. Сарадник листа „Еђетертеша", који је као известилац био изаслат у Секељхид дочепа се некако тога брзојава, пошље га свом листу, а уредништво исти штампа и нападне жестоко Сапарија, што је немачки а не мађарски телеграфисао. У првој саборској седници овога заседања један је посланик и интерпелисао Сапарија због тога, а овај се бранио како се бранио, али том приликом рекао је и то, да се повела истрага, те да ће се казнити онај, који тајне брзојаве издаје. Против дотичног телеграфисте није се могла истрага повести, јер је сарадник „Еђетертешев" изјавио, да му телеграфиста није издао депеше, него нека друга, њему непозната личност. За то је оптужен сам сарадник. Главна расправа била је у прошли петак. Оптуженика је бранио др. Ш. Вишонтаји. Оптужених је рекао од прилике све оно, што је и на истрази рекао, а то је, да је ону депешу добио од њему непознате личности. Противно се није могло ни на суду признати. Оптужба је гласила због преступа издавања брзојавних тајана. Државни одветник рекао је између осталога, да сумња, да је оптужених на тај начин дошао до депеше, него да је сам исту у телеграфском звању спапчио, те би могао с потпуним правом против њега водити оптужбу због крађе, кад би депеша имала какве реалне вредности. „Свакако, овде није проузрокована никаква материјална штета, већ само морална, исто тако као кад се љубавна писма износе на јавност," — рекао је. После говора др. Вишонтаја, као браниоца, у коме је напао Сапарија, рекав, да би управо он требало да седи на оптуженичкој клупи — суд се повуче и, после саветовања од по сата, изрекне пресуду, којом се тужени са свим ослобађа, пошто је депеша, коју је Сапари отправио у Секељхид, државна, а не приватна, а по параграфу закона, по коме је државни тужилац тражио да се казни тужени, штити се само тајна приватне личности.

Прва брига — новац. Читамо у „Обзору": Чујемо, да регниколарна депутација, бирана за решење питања о земљорастеретници, данас има седницу. Варао би се, ко би мислио, да тим депутација почиње свој рад; она је већ отпочела добивши 8000 фор. предујма. Ову је вест први донео прекјуче лист „Agramer Tagblatt." И ако ми нисмо имали разлога да сумњамо у оно што „Agramer Tagblatt" пише, ипак нисмо одмах ту вест саопштили, јер нам се чинила нешто ужасна. Чекали смо с тога, да видимо шта ће рећи јучерашње званичне новине. И „Agramer Zeitung" и „Народне Новине" ћуте; а то ћутање не сме се друкчије тумачити него да је ова вест истинита. Регниколарци су дакле тако инаугурирали своје спасоносно деловање! Говорило се још лане, да је већина питање о земљорастеретници потакла, једино у намери, да се депутација бира. Још данас ми нећемо да изрично пристанемо уз ту верзију; али, ако је то мнење ухватило у публици дубока корена, смеду ли се тужити господа регниколарци? — Ако народ губи сваку веру, ако постаје апатичан, ако му јавни живот додијава — зар да се чудимо? — Сабор бира депутацију, која би имала народу ревиндицирати иметак од четири милијуна; а господа депутације, народни избраници немају пречега посла, већ да дигну мастан предујам, као да их је народ бирао, да раде себи на корист и да им заступство буде извор добитака! Карактеристично је пак то, да су они дигли предујам а у угарском сабору није још ни предлог усвојен, да се депутација бира, и да су га дигли за пет месеца, а народ је очекивао, да ће се питање већ овога заседања решити. Међутим у „Agramer Tagblatt-у" читамо о овој ствари даље: „С обзиром на чланак, који је изишао под натписом: Првих 8000 фор. у броју од 18. ов. м. нашега листа, примили смо јуче, 20. о. м., после подне, од председника хрватске регниколарне депутације за расправљање о нашој земљо-растеретници, г. Људевита пл. Вукотиновића, ово писмо: „Штовани господине уредниче! Ако имате чувства праведности, о чем не бих смео сумњати, ви ћете ректифицирати оне неистине, које сте у својем листу разгласили. Није истина, да сам ја тражио и какав предујам, још је мање истина, да сам дигао ма и крајцару само на рачун регниколарне депутације. У Загребу, 20. студенога 1890. Вукотиновић, председник хрв. регниколарне депутације". Ми дајемо веома радо места овом призиву на наше чувство праведности, као што смо и увек приправни, да по могућности поправимо неправедност евентуално почињену у служби јавнога интереса, која се може догодати у новинама уз највећу савесност и опрезност уредништва. Али спрам оправдања штованога господина председника хрватске регниколарне депутације морамо споменути, да се наша вест о тој ствари дели у два момента: Најпре се рекло у нашем чланку дословце: „Како наиме дознајемо, добио је господин контролор Халагић у свом својству као благајник хрватскога сабора налог, да исплати регниколарној депутацији, која је постављена у послу земљо-растеретнице, предујам од 8000 форинти, словом осам хиљада форинти" — а за тим смо рекли: „Господин Вукотиновић већ се пожурио, да прими ову лепу плаћу на одбитак услуга, које има учинити домовини". Као што се види из писма господина Вукотиновића, приговара само томе, да је он затражио предујам и шта више већ га је примио, али оставља сасвим нетакнуту нашу тврдњу, да је одређен онолики предујам, а то је, по нашем мњењу, главна ствар. Је ли могао господин саборски председник из властите иницијативе написати одредбу, а да није за то ни с једне стране замољен био, и ко је дао повода, да се одредба изда, то ћемо оставити. Али можемо одржати у целом њеном опсегу тврдњу, да се одредио предујам од 8000 фор. Та се чињеница признала и у клубу владине странке, где се говорило о ствари, па су умирили узбуђене духове тиме, да новци још нису потрошени."

Србин на лечењу код Коха. Као што читамо у „Бачванину" Милан Бикар из Сомбора тежак туберкулозни болесник однесен у Берлин на лечење код др. Коха. „Сада можемо вели „Бачванин" ту радосну вест читаоцима јавити, да се средство др. Коха, одиста на чудесни начин остварује. Милану Бикару убризгана је дотична материја против сушице, и већ четврти дан, престо је зној, који се код болесника од сушице находи. Дотични асистент изјавио је, да ће се Милан Бикар потпуно здрав за 6—8 недеља дома повратити".

Пошта на олук. Између Њу-Јорка и Чикага хоће да заведу нов начин за пренашање писама помоћу олука. Већ су учињени покушаји с тим новим изумом. Кроз олук, који је имао у дужини 305 метара а у промеру један метар; било је отправљено 340 килограма с брзином од 250 километара у један сат. Справе у које се међу пошиљке, имаду облик кугле.

Американски обичаји. Сурадник листа „Манчестер Ексаминер", посетивши недавно Чикаго, приповеда ово о американским обичајима: Кад ме је позвао местни милионар, мој пријатељ, да га посетим, учиним то и дођох к њему једнога лепог дана са својом женом. Чим сам ступио у велелепни дворац, дочека ме на улазу у кућу жена богатога кнеза, имајући на врату скупоцен овратник од великих бриљаната. За време мога разговора с домаћицом у један пут се отворише врата и у собу ступи почасна госпођа, на којој се видело, да је из Ирске. Заједно с њоме допро је у кућу и кухињски задах. Одмах је домаћица устала са свога места те нам рече: „Дозволите да вам представим мис Морфи, нашу куварицу". На то куварица пређе к нама те се рукова, седне на фотељу и рече да је „данас прекрасно време". Кад су се и остали гости скупили у кућу, домаћин нам је понудио, да нас мало градом провезе у својим кочијама, али пре тога представио нам је свога кочијаша мистера Шмита. Он се драговољно подвргао тој формалности, те се за време вожње непрестано разговарао са пасажерима, својим новим познаницима.

Одговори уредништва.

Неколиким родитељима у Нишу. Оно је добро што хоћете, само оним путем и начином нећете то постићи. На кога бисмо од вас могли да упутимо дотичну особу, кад се ни један од вас није потписао. На ћораво за учитељицу неће ни једна, па ма каква сиротица била. Опишите нам прилике тамошње, колико би било деце и т. д. па онда бисмо вас молили да се сви пуним именом потпишете. Само тако би се дало нешто урадити.

РЕД ВОЖЊЕ

путничких лађа, важи од 1. новембра, најдуже до краја новембра 1890.

Из Новог Сада у Сланкамен, Тител: средом и недељом у 5¼ сах. после подне.

Из Новог Сада у Земун, Београд и Оршаву: средом и недељом у 5¼ сахата после подне.

Из Новог Сада у Будимпешту: средом и суботом у 11½ сах. пре подне.

У Новом Саду 18. октобра 1890.

АГЕНЦИЈА.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

Смрћу јереја Стевана Протића, негда пароха товаришког, остала је парохија та упражњена, са којом је скопчана плата I. класе, на коју се овим и стечај расписује.

Молитељи имају своје, са нужним сведоџбама снабдевене молбенице, посредством својих предпостављених власти, конзисторији овој до 10. (22.) децембра 1890. поднети.

Из седнице епархијске конзисторије Бачке у Новом Саду, држане 4. (16.) октобра 1890.

3—3 **Конзисторија епархије Бачке.**

СТЕЧАЈ.

Смрћу јереја Стевана Николића, негда пароха ђурђевачког, остала је парохија та упражњена, са којом је скопчана плата III. односно V. класе, на коју се овим и стечај расписује.

Молитељи имају своје, са нужним сведоџбама снабдевене молбенице, посредством својих предпостављених власти, конзисторији овој до 10. (22.) децембра 1890. поднети.

Из седнице епархијске конзисторије Бачке у Новом Саду, држане 4. (16.) октобра 1890.

3—3 **Конзисторија епархије Бачке.**

СТЕЧАЈ.

На упражњено место протопрезвитерског капелана у српској источно православној општини новосадској овим се стечај расписује.

Молитељи имају своје, са нужним сведоџбама снабдевене молбенице, посредством својих предпостављених власти, конзисторији овој до 10. (22.) децембра 1890. поднети.

Из седнице епархијске конзисторије Бачке у Новом Саду, држане 4. (16.) октобра 1890.

3—3 **Конзисторија епархије Бачке.**

ПОМОЋНИК

старији мануфактуриста, који је вичан и у мешовитој струци, тражи место. Ступити може у свако доба. Ближа адреса код администрације „Заставе."

1—1

ОГЛАС.

За моју гвожђарску радњу овде у Крагујевцу потребујем једног помоћника, који осим српског и немачким језиком влада, примићу под платом и оног који је бар две године практиковао исту радњу. Оферте слати подписаном. **К. Петковић,** гвожђар.

3—3

МЕШОВИТА РАДЊА

М. П. МИХАЈЛОВИЋА

У ЈАРКОВЦУ

потребује једног помоћника мануфактуристу. Ступити може одма у радњу. 2—3

МЕШОВИТА ТРГОВИНА

БРАЋЕ МАЛИЋ

У БОС. ГРАДИШЦИ

потребује Србина помоћника, вешта немачком језику. Ступити може одма.

3—3

коме сам сад случајно натпис заборавио, — главни јунак по имену Герик. Писац нас уводи у кућу једног богатог енглеског лорда. Кћерка овога лорда смртно се заљуби у славног енглеског глумца. Гледала га је у свакој његовој улози, и што га је више гледала, све је више била у њега заљубљена, све ју је више заносио. Лепа госпођица је само о Герику сањала, само је о њему мислила. Њега је миловала, за њега је живела, за њега би и умрла. Узалуд се трудио њен високородни отац, да угуши осећаје њене плаветне крви, лепа госпођица хтела се само за Герика да уда и више ни за кога. Чим би отац покушао, да јој избије те мисли из главе, мила шћерца би се разболела, па је чак и тиме претила, да ће се убити. У очајању обрати се несрећни отац на самог Герика, молећи га, да покуша он сам, да излечи од те страсти његову малу лудицу. Глумац пристане.

Дође у кућу лордову, почне забављати госпођицу и она беше блажена. Дође време и ручку. За ручком стаде Герик пити, пити — док на послетку не беше пијан — управо: стао је да игра улогу пијана човека. Пијана на сву меру, онако све да му колена клецају, а очи закрљеждене. Лепа госпођица гледала га је упрепашћено где посрће — управо пада, гледаше га неко време у чуду и — паде своме баби у наручја.

Била је излечена. Лек је помогао. И заиста изглед пијана човека може од сваког љубавног лудила да излечи. Истина бог, оно се каже за лепе Енглескиње, да хоће радо, да загасе жеђ чашицом доброг ликера. Но то се нас не тиче.

У прво време римске републике беше Римљанкама строго забрањено, пити вино. Ромул је законом дозволио мужевима, да могу своје жене отерати, шта више и убити, ако их ухвате да piју вино. Валерије Максим пише, да је Е. Метел јавно похваљен био, што је употребио Ромулов закон. Фабије Виктор прича, да су једну Римљанку узидали, пошто су је пре тога затекли, где пије вино. Катон је саветовао Римљанима, па су ови по томе савету и поступали, наиме — кад год би од куд год кући долазили, љубили су своје жене, да би тако дознали по задају, дали су пиле вина или не. Но забрана та и тако поступање Римљана није дуго користило. У Риму је почео морал да опада, а неморал да расте. Жене се угледаху на своје мужеве, почеше пити вино, па напослетку су се опијале. Данас нас ништа више не опомиње на старо трезвено доба, до ли то, што још и данас мужеви љубе своје жене, кад одкуд кући дођу.

Ма колико лепих страна да има пијанство, оно ипак има врло много својих ружних страна. Сам писац ових редака, који је писао оде о пијанству, врло се ретко опијао — скоро никад. Но то му не смета, да пред целим светом каже: У пијанству у тренутном лежи срећа — а сва срећа је само пијанство, тај тренут.

С немачког **Т. Б.**

Власник и издавалац Славко Свет. Милетић. Одговорни уредник Васа Милутиновић. Српска штампарија дра Светозара Милетића.